Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 200. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 14-го ВЕРЕСНЯ 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 14, 1077. No. 200. VOL. LXXXIV.

В ТОРОНТІ ВІДНОВЛЕНО ПРАЦЮ КАНАДСЬКОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ УНС В НОВИХ ПРИМІЩЕННЯХ

Богдан Зорич

Торонто, Канада. — Минулої суботи, 10-го вересня, тут у приявності членів Головного Уряду, біля трьох десятків представників місцевих і довколишніх Відділів УНСоюзу та деяких громадських установ офіційно відновлено працю Канадської Канцелярії Українського Народного Союзу в нових, репрезентативних і під час церемонії відкриття поблагословлених приміщеннях при 2323 Блур вул. Вест, Віндерер Корт, кімната ч. 210. Керівником Канцелярії найменовано вже раніше колишнього головного радного і заступника головного предсідника на Канаду, а тепер представника УНС („чіф еджент") перед асекураційними властями Канади, Богдана Зорича.

Формальне відкриття нових приміщень відновленої Канадської Канцелярії УНСоюзу попередив вступним словом головний предсідник Йосип Лисогір, вітаючи приявних від імені Головного Уряду та коротко інформуючи про історію Канадської Канцелярії, яка вперше була створена в 1959-му році та яка проіснувала до 1970-го року, але після того її праця була з різних причин перервана. В Канаді є кругло 9.000 членів УНСоюзу й УНСоюз оправдано може називати себе канадським, як і американським, але для всіх в Канаді і ЗСА він є в першу чергу українським.

Коротке привітання від Канадського Представництва УНС виголосив в заступстві перешкодженого голови цього Представництва, головного директора на Канаду сен. Павла Юзика, голова Головної Контрольної Комісії мгр Іван Геврик. Після того він і п. Б. Зорич перетяли синю стяжку перед дверима кімнати ч. 210, в якій вже устатковано канцелярію. Відкривши її двері, нові приміщення поблагословив о. Іван Ващук, головний контролер УНСоюзу, після чого всі, оглянувши приміщення нової канцелярії, перейшли до одної із приміщень в тому самому будинку прийомних заль.

(Закінчення на ст. 4-ій)

Торонтонська Округа УНС виконає організаційну квоту — запевняє її голова Богдан Зорич

Торонто, Канада — Минулої п'ятниці, 9-го вересня ц. р., тут в залі Українського Національного Об'єднання при 2397 Блюр вулиці відбулися чергові організаційні наради відділових урядовців і конвенційних делегатів Метрополітарної Торонтонської Округи УНСоюзу, в результаті яких голова цієї Округи, відомий союзовий і громадський діяч Богдан Зорич запевняє, що очолювана ним Округа на 100 відсотків виконає свою організаційну квоту.

Відкриваючи наради о 8-ій годині вечора, Богдан Зорич привітав присутніх союзовців, між ними і членів Головного Уряду, які прибули до Торонта взяти участь в нарадах Канадського Представництва, в засіданні Екзекутивного Комітету та бути учасниками відкриття-посвячення відновленої Канадської Канцелярії УНСоюзу, що мало статися наступного дня у суботу, 10-го вересня. Він вітав Йосипа Лисогора — головного предсідника, сен. Павла Юзика — головного директора для Канади, Володимира Сохана — головного секретаря, Степана Гавриша — головного організатора, мгра Івана Геврика — голову Контрольної Комісії, о. Івана Ващука — головного контролера, Василя Дідюка

(Закінчення на ст. 4-ій)

ПЛЯН
МАНІФЕСТАЦІЙНОГО ПОХОДУ 18 ВЕРЕСНЯ 1977 РОКУ В НЮ ЙОРКУ

Збірка: год. 12 пол. на 58-59 вулицях;
Похід по 5-ій евеню — початок точно 1-ша година.

Порядок походу:

1. Транспарант;
2. Маршалок паради (адв. Р. Гуглевич);
3. Співмаршали (по одному представникові з кожного стейту);
4. Прапори;
5. Духовенство;
6. Екзекутива і Крайова Рада УККА;
7. Представники Центральних Організацій і визначні громадяни.

(Оркестра ч. 1.).

8. Ветерани;
9. Молодечі організації (СУМА, Пласт, ОДУМ);
10. Жіночі організації;
11. Український Народний Союз;

(Оркестра ч. 2).

12. Місцевості: КОННЕКТІКАТ: Бріджпорт, Віллімантик, Гартфорд, Колчестер, Ню Гейвен, Норвіч; НЮ ДЖЕРЗІ: Байон, Джерзі Сіті, Елізабет, Картерет, Кемден, Моріс Ковнті, Нюарк, Ню Бренсвік, Пассейк, Трентон, Менвілл, Сомервілл; НЮ ЙОРК: Амстердам, Авбурн, Бруклин, Вотервліт, Гемпстед, Елмайра, Йонкерс, Кергонксон, Коговз, Ню Йорк, Олбані, Озон Парк, Трой, Ютика; ПЕННСИЛЬВЕНІЯ: Філядельфія, Честер, Аллентавн.

ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА ШЕВЧЕНКА В АПОСТОЛЕС БУЛО ВЕЛИЧАВОЮ МАНІФЕСТАЦІЄЮ УКРАЇНЦІВ АРҐЕНТИНИ, БРАЗИЛІЇ І ПАРАҐВАЮ

Буенос Айрес (М. Данилишин) — Місто Апостолес в провінції Місіонес вважається за колиску українського поселення в Арґентині, де перші наші еміґранти заїхали точно 27-го серпня 1897 року. Цю подію відзначено побудовою пам'ятника Шевченкові, відкриття якого відбулося 28-го серпня 1977 року власне для відзначення 80-річчя українського поселення в Арґентині.

Відкриття і благословення пам'ятника перетворилося у величаву маніфестацію, в якій приймала участь українці Арґентини, Бразилії та Параґваю. Загальна кількість присутніх переходила 6 тисяч осіб.

Святкування тривали три дні і кожний день мав своє призначення та окрему програму, яка відзначувала поодинокі події та здобутки міста Апостолес, в якому живе понад 500 родин українського роду та яке є головним осередком українського релігійно-суспільного життя в Місіонес, де загально живе понад 30 тисяч українців. Врочистості 26-го серпня ц. р. започатковано відкриттям виставки українського народного мистецтва і преси, а потім проведено ряд святочних обходів, що їх провела міська рада Культури при участі військової оркестри місцевого гарнізону, дівочого хору школи „Ля Інмакуляда" і симфонічної оркестри, які виконали обширну реґіонально-фольклорну програму. Відповідь до цієї промови виголосив секретар муніципальної Ради, Дон Хуліо Х. Касерес, який з'ясував історичне значення цих ювілейних подій.

Субота, 27-го серпня — це дата приїзду перших поселенців, і її відзначено як „День Еміґранта" відповідною програмою, яку започатковано біля пам'ятника Еміґранта, де відбулося головне зібрання всіх громадян міста Апостолес. Програму започатковано співом національного гимну, а після цього відбулася полева Служба Божа у пам'ять покійних піонерів. Після цього відбулися привіти та промови для відмічення 80-ліття міста Апостолес.

Друга частина була присвячена польським поселенцям, і з цієї нагоди в приміщеннях клюбу „Уніон Соціяль" відбулося прийняття польської громади та представників влади, при чім було також промови і привіти присутніх гостей. Вечорі о годині 8-ій в приміщенні фірми „Жербатера Норт есте" відбувся виступ польського балету з Буенос Айресу, який під проводом проф. Єлисавети Н. Богуславцевіч виконав обширну програму польських народних танців.

ВРОЧИСТИЙ АКТ ПОСВЯЧЕННЯ

Завершенням врочистостей української громади в Апостолес був акт посвячення Пам'ятника Шевченкові, що відбувся 28-го серпня, 1977 р. при участі понад 6 тисячної маси народу не лише громадян Апостолеса, але також численних делегацій українських скупчень інших провінцій та Параґваю і Бразилії.

Акт відкриття започатковано відігранням національних гимнів, що їх виконала військова оркестра, а відкриття Пам'ятника довершили: губернатор провінції Місіонес капітан маринарки Родольфо Рамон Полетті, інтендент міста Апостолес Дон Ґабріель Джелеберт та голова УЦРепрезентації п. Володимир Котульський, при асисті хорунжих з прапорами поодиноких громад та делегацій.

З черги акту посвячення довершили Владики Андрій Сапеляк, екзарх українців в Арґентині, та Єфрем Кривий, епископ українців в Бразилії, в асисті українського духовенства з Арґентини, Параґваю і Бразилії, та отців І. Глинки і о. Гузара — гостей з Риму.

В продовженні голова Комітету побудови пам'ятника Павло Михаленко офіційно передав під опіку і власність уряду з цієї нагоди інтендент Апостолеса, Дон Ґ. Джелеберт, виголосив відповідну промову, стверджуючи формальність перебрання пам'ятника та висловив признання для всієї української спільноти в провінції Місіонес за достойне відзначення 80-річчя свого поселення. Промову про її історичні відзначення виголосив голова УЦРепрезентації п. Володимир Котульський, після чого в постумент Пам'ятника вмуровано Пропам'ятну Грамоту та касетку зі землею з могили Шевченка, привезену з України. Покладенням вінків від поодиноких громад та делегацій закінчено цей історичний акт відкриття і посвячення пам'ятника безсмертному Кобзареві в Апостолес.

Після закінчення тих врочистостей в приміщеннях Українсько-Арґентинського Клюбу відбувся Бенкет, в якому приймали участь представники провінційного і муніципального урядів, наші Владики і духовенство представники делегацій

(Закінчення на ст. 4-ій)

Пам'ятник Тарасові Шевченкові в Апостолес, Арґентина

ПОЛОЖЕННЯ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ПАМ'ЯТНИКА ШЕВЧЕНКОВІ, В АПОСТОЛЕС

Пам'ятник побудовано на площі, яка находиться при головним бульварі, який творить осередок центральної дільниці міста Апостолес, що займає яких 20 кварталів довжини і його започатковує пам'ятник Еміґрантові. Пам'ятник Шевченкові здвигнено у віддалі 4-ох кварталів в середину міста і на віддалі 3-ох кварталів від величавої церкви Отців Василіян.

Погруддя Шевченка спорудив місцевий арґентинський скульптор Рауль Делявє. Шевченка зображено в старшому віці, з козацькими вусами та шапкою, що були вони найбільш популярне на рідних землях. Саме погруддя вилите з бетонної маси, але покрите поволокою нововинайденої конґльомерайційно - пластичної маси, що тугістю перевищує бронзу та більш відпорна на тропікальний клімат. Висота погруддя виносить 1.60 метра, постумент має 1 метер висоти та 80 цнт. ширини, отже Пам'ятник в цілості має 2 метри і 60 цнт. висоти. Поза пам'ятником є ще декоративні колюмни, на яких в майбутньому будуть вставляти мармурові таблиці для відзначення різних ювілейних подій нашої спільноти. Знову ж з правого боку вже споруджені алегоричні плоскорізьби, як: старинне перо до писання, смолоскип та квіт калини, а також переклад Шевченкових слів: „Учітеся брати мої...". З лівої сторони є квітник, де серед живих квітів на відповідних бетонових постументах є мармурові таблиці з датами поселення та датою посвячення угольного каменя. Пам'ятник побудовано на бетоновім підвишенню, яке находиться на краю площі, а вся площа засаджена деревами і квітами. Вона під постійною опікою школи Сестер Василіянок в Апостолес, які мають доглядати порядок і чистоту цілої площі.

Описані події в Апостолес започаткованої новий етап розбудови українських скупчень, бо в іншій дільниці Місіонесу, в місті Обера, вихінчується побудова величавої і стилевої української церкви, а також вже ведуться заходи для побудови другого в тій провінції пам'ятника Шевченкові, що буде збудований в новоствореній там українській дільниці міста. Його відкриття відбудеться вже в 1978-му році.

Губернатор провінції Місіонес (посередині в ясному одязі), українські Владики і духовенство, „інтендент" міста Апостолес та репрезентанти установ і організацій в поході до трибуни для участи у відкритті пам'ятника Тарасові Шевченкові в Апостолес.

Оборонна спроможність НАТО вимагає ґрунтовного перегляду

Ню Йорк. — Демократичний сенатор Ґері Ґарт із Кольорадо, член Сенатської комісії для військових справ, заявив минулого тижня, що оборонна спроможність Північно-Атлянтійського Союзу (НАТО) вимагає ґрунтовного перегляду, щоб запевнити її ефективність на випадок нападу з боку Совєтського Союзу.

Промовляючи минулої суботи, 10-го вересня, на конференції Військової Асоціяції Ню Йорку, сен. Ґарт підкреслював, що НАТО мусить перевірити свою дотеперішню стратегію, роди зброї та пляни щодо розміщення цієї зброї, твердячи, що протягом цілого періоду існування НАТО більше уваги звертався на суми грошей, які були призначені на оборону цілі, замість на питання: які роди зброї повинні мати першенство.

Він твердив, що військові фльоти ЗСА та европейських союзників з НАТО не є вистачальні для можливої оборонної війни проти Совєтського Союзу на терені Европи. НАТО мусить розбудувати більше підводних човнів та малих літаконосців, які могли б продіставатися в територіяльні води СССР під час війни — сказав сен. Ґарт. Щодо повітряних сил НАТО, Ґарт наголошував потребу розбудови т. зв. „крилатих ракет" („круз мисилс"), замість бомбовиків.

Він теж закликав держави НАТО скріпити свої резервові частини, бо без них совєтські з'єднання та частини інших держав Варшавського Пакту могли б в порівняльно скорому часі окупувати цілу Західню Европу.

ПРО ПСИХІЯТРІЮ В УКРАЇНІ Й УВ'ЯЗНЕННЯ В ПСИХІЯТРИЧНИХ ЗАВЕДЕННЯХ

ІНТЕРВ'Ю З ПРОФ. Д-Р ГАЛИНОЮ Т. ДАНИЛЕНКО ЗІ ЛЬВОВА

Гонолюлю, Гаваї (УІС „Смолоскип"). — В середу 31-го серпня 1977 року, напередодні голосування над історичного значення трьома резолюціями Світового Конґресу Психіятрів і після пресової конференції совєтської делеґації, акредитований кореспондент „Смолоскипу" на цьому Конґресі д-р Тарас Закидальський відбув інтерв'ю з проф д-ром Галиною Т. Даниленко, одиноким українським психіятром з Совєтської України.

Д-р Г. Даниленко є професором психіятрії на Львівському Медичному Інституті. В часі інтерв'ю, яке відбувалося українською мовою, вона була в товаристві молодого чоловіка з совєтської делеґації, якого постійно супроводив д-ра А. Снєжневського, з Інституту Психіятрії Академії Медичних Наук СССР.

В часі розмови порушено ряд питань — справу ув'язнень в психіятричних заведеннях Й. Терелі, С. Глузмана, д-ра М. Плахотнюка, справу резолюцій на Конґресі, психіятричних шпиталів на Україні. Не зважаючи на те, що в Україні є 8 до 12 тисяч психіятрів і понад пів мільйона ментально хворих, Україна не є заступлена в Світовій Психіятричній Асоціяції і в Україні не появляється ані один психіятричний журнал українською мовою.

Нижче подаємо повний текст інтерв'ю.

Д-р Тарас Закидальський: Гонолюлю 31-го серпня 1977 року. Зі мною є пані д-р, психіятр, Даниленко. Пані доктор є професором відділу психіятрії у Медичному Інституті у Львові. Пані Професор, чи Ви могли б сказати в якім Інституті Ви працюєте?

Д-р Г. Даниленко: То є Львівський Державний Інститут.

Питання: Яку Ви займаєте посаду у цім Інституті?

Відповідь: У цім Інституті я займаю посаду завідуючої кафедрою психіятрії.

Питання: Чи Ви могли б коротко розповісти про Ваші враження з цього Світового З'їзду всіх психіятрів? Скільки членів має група зі Совєтського Союзу? Скільки приїхало на цей з'їзд?

Відповідь: На цей Конґрес приїхало двадцять представників психіятрії Радянського Союзу.

Питання: Між цими двадцятьма, чи є психіятри з України, крім Вас?

Відповідь: Є ще один психіятр з Криму, з Кримського Медичного Інституту, професор Меців.

Питання: Чи Ви, може, виступали на цьому Конґресі з доповіддю?

Відповідь: Ні, з доповіддю я, на жаль, не виступала на цім Конґресі.

Питання: Чи Ви могли б нам дещо сказати про події на цім Конґресі? Наприклад, мене найбільше цікавить тепер — три резолюції, над якими ниці увечір будуть голосувати. Чи Ви могли б нам сказати, яке є наставлення совєтської делеґації супроти тих трьох резолюцій? Перша резолюція — прийняти загальний етичний код для всіх психіятрів світу. Я припускаю, що Ваша делеґація погоджується з ним кодом?

Відповідь: Так, сьогодні, на пресконференції, керівник нашої делеґації сказав про те, що наша делеґація, взагалі, згідна, в основному, принципово, з цією резолюцією.

Питання: Друга резолюція, поставлена Американською Асоціяцією Психіятрів, пропонує створити Комісію, яка розглядала б усі обвинувачення у надужиканні психіятрії, де б вони не відбувалися. Чи

(Закінчення на ст. 4-ій)

Д-р В. Ф. Турчин дістав візу на виїзд з СССР, викладатиме на Колюмбійському університеті

Москва. — Кореспондент „Ню Йорк Таймсу" Крістофер Врен інформує, що совєти дозволили на виїзд з СССР відомому дисидентові Валентинові Ф. Турчинові, враховуючи його запрошення Колюмбійським університетом в Ню Йорку на викладача математики. Д-р В. Турчин, спеціяліст в ділянці компюторів, попросив права на виїзд після того, як він, виступивши в обороні академіка Андрея Сахарова три роки тому, був звільнений з праці в технологічнім інституті в Москві і від того часу не міг ніде влаштуватись на роботу. Крім того, органи КҐБ і совєтська преса вели ввесь час кампанію проти нього. Існує загальна опінія, що рішення совєтських чинників дозволити на виїзд д-рові В. Турчинові було подиктоване останніми заходами Кремля злікведувати, або знеутралізувати дисидентський рух ще перед другою фазою Європейської Конференції для справ безпеки і співробітництва, яка вже в наступному місяці радитиме в Беоґраді, щоб таким способом отрястись від закидів порушення Гельсінської угоди. Валентин Турчин, якому минуло 46 років життя, заявив кореспондентам, що він особисто писав листа до генерального секретаря ЦК КПСС Леоніда Брежнєва в липні ц. р. з проханням дозволити йому еміґрувати до ЗСА, де він, використовуючи запрошення Колюмбійського університету, буде викладати математику. Турчин не одержав відповіді на свого листа, але 30-го серпня ц. р. його покликали до паспортового бюра і заявили, що він може виїхати з СССР, але без права повороту. Д-р Турчин погодився і йому, як багатьом іншим еміґрантам, видали візу до Ізраїля, хоч він не є жидівського походження. Але, як це було в багатьох інших випадках, еміґранти з СССР, опинившись в країнах вільного світу, самі вибирають країну замешкання.

Речник Колюмбійського університету заявив кореспондентам, що д-р В. Турчин має запрошення на доходячого професора. Запросив його на це становище керівник математичного департаменту д-р Ліпман Берс, який, почувши про приїзд Турчина сказав: „Ми раді, що звільнено такого визначного вченого і ми щиро вітатимемо його в Колюмбійському кампусі".

Згадати б, що подібне запрошення одержав був свого часу від Гарвардського університету історик Валентин Мороз, але совєтські власті не взяли цього під увагу.

ВСІ НА МАНІФЕСТАЦІЮ 18-го ВЕРЕСНЯ В ОБОРОНІ ПРАВ УКРАЇНИ!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Справа Берта Ленса

Цього тижня Берт Ленс, директор Бюра Управління і Бюджету в уряді президента Джімммі Картера, має свідчити перед Сенатською комісією для урядових справ, яка розглядає закиди, що Ленс допускався ,,сумнівних банкових трансакцій'' коли ще був директором банку ,,Калгун Фирст Нешинал Бенк'' у Джорджії.

Не зважаючи на те, чи згадана Сенатська комісія прийде до переконання, що він дійсно провинився, чи вирішить, що він не порушив жадного закону, багато чільних законодавців обох партій, губернаторів, коментаторів і навіть деякі члени персоналу Білого Дому правильно вважають, що Берт Ленс таки повинен зрезигнувати зі свого посту. Хоча Ленс може і не поповнив жадного кримінального злочину, то тим неменше довір'я до нього серед американського загалу захитане вже до тієї міри, що він більш не може ефективно служити на такому важливому пості, як директор Бюра Управління і Бюджетк. Опитування, переведене недавно Інститутом Ґаллупа для відомого журналу ,,Нюзвік'', виявило, що 67 відсотків із запитаних вважає, що Ленс повинен добровільно зрезигнувати.

Покищо не доказано, що Ленс поповнив злочини, за які може бути притягнений до судової відповідальности, але навіть такі його приятелі, як демократичний сенатор Абрагам Рібікофф із Коннектикату, який в січні ц. р. активно підтримував номінацію Ленса на пост директора Бюра Управління і Бюджету, тепер закликає президента Картера резигнації Ленса, бо вважає, що його особисті фінансові трансакції таки мали ,,сумнівний характер''.

Виходить, що на початку цього року, коли Сенат розглядав номінацію Ленса і переслухував самого кандидата, Ленс не згадав нічого про ті трансакції, себто про різні позички в інших банках, про те, що дозволяв членам своєї родини та родинам інших урядовців його власного банку виписувати особисті чеки без задовільного покриття, як і не згадував про інші сумнівні трансакції, які тепер виринули на світло денне. Значить, Берт Ленс не був ,,цілком щирим" під час переслухування Сенатом пів-року тому, хоча був зобов'язаний в подробицях описати всі свої фінансові справи.

Американський загал не може мати довір'я до директора Бюра Управління і Бюджету, якщо він затаює деякі факти, як і не може вірити, що він успішно розв'язуватиме бюджетові проблеми країни, якщо не міг дати собі ради з особистими фінансовими справами.

Як недавно заявила Марґарет Костанца, спеціяльна дорадниця Білого Дому для публічних зв'язків, Берт Ленс повинен зрезигнувати, бо він сам не може ефективно виконувати своїх обов'язків, а президент Картер зі свого боку мусить присвячувати справі Ленса ,,надмірну кількість часу''. Значить, резигнація Берта Ленса конечна, як з уваги на сумнівний характер теперішнього директора Бюра Управління і Бюджету, так і на загальне добро країни.

Якщо Ленс не зрезиґнує добровільно, то президент Картер повинен змусити його до цього або звільнити його. Власне президент Картер на початку своєї каденції часто підкреслював, що всі призначені ним члени уряду мусять вповні виявити свої особисті фінансові справи, щоб опісля не можна було їм закидати будь-яких конфліктів інтересу, зловживань своїм постом тощо. Недавно, за президента Ричарда Ніксона, Америка перейшла кошмар Вотерґейтської афери, і не може дозволити на те, щоб знову увага Білого Дому, Конгресу, преси і народу взагалі, була звернена на ще один урядовий скандал, тим разом на ,,аферу Ленса'', замість на розв'язання багатьох пекучих проблем країни, закордонного і внутрішнього характеру.

Степан Женецький

ВПЛИВ ЕВРОКОМУНІЗМУ НА САТЕЛІТІВ

На Заході не вгаває дискусія про т. зв. еврокомунізм, тобто комуністів у західніх державах, які, мовляв, відмовляються виконувати накази Москви, зрікаються світової революції та голосять, що будуть змагатися за свої ідеали, тобто встановлення комуністичної влади, демократичним способом.

Думки західніх політичних коментаторів, щодо правдивости еврокомуністів поділені: одні думають, що всі декламації західніх комуністів про їхню ,,демократію'', це гра на те, щоб приспати чуйність західніх суспільств, дійшовши демократичним способом, значить при допомозі парляментарних виборів, до влади, і щойно тоді завести комуністичну диктатуру; інші знову твердять, що західньоевропейські комуністи таки справді не хочуть слухати Кремля, бажають ,,здемократизувати'' комунізм, тобто надати йому ,,людського обличчя'', як це хотів зробити Дубчек, але в цьому йому перешкодила Москва.

Зокрема багато галасу в західньому світі наробила книжка комуністичного ватажка Еспанії, Енріка Карільйо, п. з. ,,Еврокомунізм і держава'', у якій він досі найгостріше з усіх західніх комуністичних головачів скритикував Москву за її тоталітарну диктатуру, за що кремлівські ватажки, в свою чергу, гостро його засудили.

Під сучасну пору західня преса багато розписується про те, який вплив мають ідеї еврокомунізму на московських сателітів, чи вірніше, на комуністичних головачів, що їх Москва понаставляла в комуністичних державах Східньої і Середньої Европи.

Виявлється, що комуністичні головачі сателітніх держав по-різному сприймають ідеї еврокомунізму: одні його схвалюють, інші не знають на яку стати і явно не висловлюються в цій справі зі страху, щоб їх не зустрінула доля чеського комуніста Дубчека; а є й такі, що гостро виступають проти ,,демократичних'' ідей західніх комуністів.

Найбільше здивувала постава до еврокомунізму чеських комуністичних головачів: вони найгостріше його критикують, просто атакують його з усіх боків. А насправді, то теперішні ідеї західніх комуністів багато в дечому нагадують ,,чехо-словацьку весну'' з 1968 року. Щобільше, західні комуністи постійно засуджують Москву за окупацію Чехо-Словаччини і ввесь час підтримують чехо-словацьких комуністичних дисидентів. Проте, вірні Кремлеві провадирі чехо-словацьких комуністів ,,вилазять зі шкіри'' і критикують еврокомунізм, щоб тим приподобатися Москві.

У промові, яку виголосив секретар комуністичної партії Чехо-Словаччини, твердолінійник Василь Біляк (наш ,,землячок'' з Пряшівщини), ще перед тим, як совєтський журнал ,,Новоє время'', скритикував Карілья за його схизму, він гостро заатакував еврокомунізм, називаючи його ,,продуктом протикомунізму'', виплеканим західніми партіями... мішаниною найрізнорідніших елементів дрібно-буржуазних реформаторів, ,,націонал-комунізму'', ,,демократичного соціялізму'' і ,,соціялізму з людським обличчям''...

Комуністи Східньої Німеччини займають у цій справі досить дивне, як для вірних Москві, становище, як у нас говорять, ,,золотої середини". Якийсь час Соціялістична Партія Єдности (під такою назвою виступає комуністична партія Східньої Німеччини) Еріха Генекера, діяла як неофіційний посередник між східніми (тобто Москвою) і західніми комуністами. Наприклад, наради европейських робітничих і комуністичних партій, не тільки що відбулися в минулому році в Берліні, але також усі промови, виголошені там, у тому й еврокомуністів надруковано в східньо-німецькому партійному часописі, а пізніше вони там появилися у книжковій формі. Східньо-німецький урядовий часопис, ,,Ноєс Дойчлянд'' (,,Нова Німеччина''), друкував пізніше подібні інші публікації, а між ними також комунікат із вершинних нарад еврокомуністів у Мадріді, Еспанія, що відбулися в березні ц. р. А це, як на східньо-німецьких комуністів, які в себе вдома притримуються консервативної лінії, виглядало досить дивно. Це також свідчить, що східньо-німецькі комуністи вірні Москві понад усякі сумніви, та що кремлівські ватажки їм вповні довіряють і тому доручили їм ролю посередників.

Щодо польських комуністів, то для них еврокомунізм справляє певне заклопотання. У Польщі багато дечого є подібного до ситуації в Італії — в першій мірі неспокійне робітництво і сильна Католицька Церква, тому польські комуністичні дисиденти беруть собі за зразок комуністичну партію Італії. Польська комуністична партія втримує добрі відносини з комуністичною партією Італії; нещодавно польська урядова делегація відвідала Рим, щоб продискутувати спільний досвід у відношенні до Церкви. Але польська партійна преса цілковито промовчує дискусію про проблеми евро-

(Закінчення на ст. 3-ій)

Проф. д-р Павло Шулежко

НА СЛУЖБІ БОГОВІ І НАРОДОВІ

(35-РІЧЧЯ АРХИПАСТИРСЬКОГО СЛУЖІННЯ ВЛАДИКИ МИТРОПОЛИТА МСТИСЛАВА)

У неділю, 14-го травня 1942 року, відбулася велика подія: у Свято- Андріївському Соборі в Києві висвячено архимандрита Мстислава на єпископа, якого пізніше обрано Первоієрархом Української Православної Церкви в Америці. Чин хіротонії довершили архиєпископ Чигиринський Ніканор і єпископ Уманський Ігор. Обидва вже покійні.

1942-ий рік був роком, коли на місце безбожної комуністичної влади прийшов новий окупант — німецька армія. Спочатку люди раділи, що позбулися московської неволі і думали, що новий окупант принесе волю українському народові. Українська Автокефальна Правосавна Церква стала бурхливо відроджуватися. По всій Україні, як тільки відходили червоні московські зайди, відкривались старі церкви, а то й будувались нові. Бракувало священиків. Щоб допомогти цій справі, вислано до Києва Владику Ніканора та Ігоря, які висвятили в 1942-му році кількох священиків і єпископів. Відчувався брак єпископів-організаторів. І тут Боже Провидіння вказало на колишнього посла до Сойму, Степана Скрипника, що в своїй особі щасливо поєднував дві прикмети: єпископа-молитовника і єпископа-адміністратора та організатора.

Ставши єпископом, Владика Мстислав зайнявся об'єднанням усіх галузів Української Православної Церкви в одну Українську Автокефальну Православну Церкву в Україні.

Щасливі сподівання українського народу не сповнилися. Новий окупант виявився не кращим від першого. Багато національно-свідомої української інтелігенції, і в тому числі священиків, виарештувало німецьке Ґестапо. Праця Владики Мстислава на користь нашого українського народу не подобалась новому окупантові. Ґестапо заарештувало Владику і кинуло його спочатку до в'язниці в Чернігові, а пізніше у Прилуках, і лише Боже Провидіння врятувало його.

Кінчилися рожеві сподівання на визволення України, найкраща частина української молоді пішла в партизани, щоб продовжувати боротьбу за звільнення України. Велика кількість населення України пішла в ісход на Захід, рятуючись від червоної московської навали. Багато українського населення переїхало до Америки і Канади. Владика Мстислав спочатку зупинився в невеличкому таборі в Німеччині, потім переїхав до Франції, далі до Англії і звідти до Канади, де очолив Українську Греко-Православну Церкву. Згодом Владика переїжджає до ЗСА, де на Соборі Української Православної Церкви в Америці обирають його архиєпископом і заступником Митрополита Іоана. По смерти Митрополита Іоана, Владика Мстислав стає Митрополитом Української Православної Церкви в ЗСА.

Починаючи від України і кінчаючи Америкою, Владика енергійно працює над укріпленням і розвитком нашої Церкви. Під оглядом праці, Владику Мстислава можна порівняти до світлої пам'яті Митрополита Петра Могили.

За старанням Владики закуплено землю у Савт Бавнд Бруці, де пізніше побудовано Церкву-Пам'ятник в пам'ять тих мільйонів українців, що їх замучено, розстріляно та які померли з голоду і на далеких засланнях на каторжній роботі. При церкві був заснований цвинтар, як приємник зруйнованих цвинтарів по всій землі українській. Цей цвинтар тепер набув назву Українського Пантеону, на якому спочивають єпископи, священики, церковні діячі, два Президенти УНР, державні мужі, наші заслужені військовики, письменники, науковці, мистці та багато інших, що знайшли вічний спочинок на цьому українському закутку американської землі.

При Церкві-Пам'ятнику створено музей, основоположником якого є Владика Мстислав. У музеї зберігаються церковні святощі, рідкісні книжки, історичні документи, твори кращих українських мистців, і в ньому є також багатий етнографічний відділ. Музей відвідують українці з усього світу, американські студенти коледжів і університетів. Багато праці поклав Владика в зорганізуванні і розвитку друкарні, яка своєю видавничою працею нагадує славні традиції Острога, Почаєва і Києво-Печерської Лаври. В друкарні друкуються не лише богослужебні книги та монументальна ,,Історія УПЦ'', але і твори українських письменників та інші праці.

Коли помер власник 50-ти акрів землі, що межує з нашим цвинтарем, старанням Владики цю землю закуплено, і на ній в одному з будинків приміщено Духовну Семінарію. Духовна Семінарія, що пов'язана з Ратґерським університетом, твердо стає на ноги, тримаючись найвищого освітнього рівня. Студенти Семінарії — це одночасно студенти університету.

За стараннями Владики число парафій УПЦ у ЗСА збільшилось утричі. Багато парафій побудували прекрасні храми, школи, народні доми, залі.

Щоб пов'язати нашу церкву з Царгородським Патріярхатом, дочкою якого вона колись була, поки Москва не забрала її в свої руки, Владика відвідує, разом з тодішнім секретарем — о. Б. Желехівським, Вселенського Патріярха Атенагораса. Патріярх радо знайомився із становищем нашої Церкви, але смерть Патріярха не дала можливости довести справи до кінця. Тому Владика Мстислав вдруге їде до Істамбулу, відвідує нового Патріярха Дімітріюса і добивається привернення нашій Церкві прав і привілеїв, якими вона користалась до 1686-го року. Ця справа ще не закінчена і переговори тривають далі.

Щоб популяризувати нашу Церкву серед Церков світу, Владика відвідує 2-ий Всесвітній Собор Католицької Церкви, Кантерберійського Архиєпископа — голову Англіканської Церкви, Світовий Союз Церков і т. д. Наша преса накинулась на Владику, як він мав їхати на Католицький Собор, але я вважаю, що недалеко той час, що всі Церкви об'єднаються в одну світову Христову Церкву, немає бо чого ділитись, немає чого сваритись. Спільно треба ставати до боротьби з комуністичним безбожництвом Москви.

По смерти бл. п. Митрополита Ніканора, який очолював УАПЦ в Европі і в Австралії, Надзвичайний Собор Церков обрав на його місце Владику Мстислава. Цей тягар Владика прийняв на свої плечі, щоб здійснити свій давній задум і бажання українського народу, об'єднатись в одну Православну церкву.

Владика також займається справами визволення і допомоги українським політичним в'язням та виданням творів заборонених в Україні.

Загал не знає скільки зробив Владика для престижу Української Православної Церкви і взагалі українського престижу в зовнішньому світі, скільки зробив для допомоги політв'язням.

Просимо Милосердного Бога зміцнити здоров'я Владики, щоб він ще довго працював над укріпленням нашої церкви і на користь нашого українського народу.

АФРИКАНСЬКА ДРАМА В ПАРИЖІ

(М. Р.). — Паризький театр Даніель-Сорано дав вистави драми нігерського автора Воль Соїнке п. н. ,,Тигр і Перла". Дія відбувається у маломv селі Йоруба в західній Нігерії, а її темою є конфлікт між Барокою, ватажком того села, й Лякунлє, вчителем. Обидва хочуть одружитися з тією самою дівчиною — Сіді. Досі наївна, тепер хитра в свідомості своєї краси, за яку її так поважають, але її манить вченість, яку їй обіцює її вчений залицяльник, як теж і сила ватажка. Хоча драма написана з легким комічним штрихом, вона насправді заторкує деякі важливі проблеми, з якими зустрічаються громадяни багатьох африканських країн: співіснування традицій і модернізації й емансипації жінок. Це драма про людські взаємини без справжнього героя, або моралізуючих поук.

Барока це персоніфікація впертого консерватиста, що противиться всякій зміні, яка могла б пошкодити його родовим привілеям ватажка. По протилежному боці є Лякунлє, вихованець колоніяльної школи, він представляє собою щось більше ніж маріонетку, яку полонила нова культура, зовсім чужа для мешканців села. Він постановив собі перевернути в селі все горі коренем, заборонити престарі традиції. Задля того користується бомбастичною мовою, що є так само немудре, як і його міське вбрання. Одначе, він уважає себе пророком. Під його комічним виглядом скривається драма людини відірваної від свого кореня. В характері Лякунлє є деякий патос, бо він насправді не зовсім ще засимільований. Він проповідує одноженство Бароки. Часто звертається до Біблії, але в біді благає богів Йоруби.

Вкінці Сіді годиться вийти за Бароку, бо він є представником стійкости в протилежності непослідовності Лякунлє. Вона бачить різницю між ними в межах мужности. Лякунлє в її очах утратив свою душу і свою особистість. Може найбільш скомплікованим характером драми є Саліку, найстарша жінка Бароки, яка відграє свого роду ролю розповідачки, яка вказує на хиби кожного. Вона коливається між резигнацією і бунтом. Несподівано силує Сіді вийти за Бароко. Її ціллю є створити жіноче товариство в противагу невгомовної сили ватажка.

Дуже цікаві танці додають краси драмі, а також співи, що їх автор додав до драми.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ПРО ПОМИЛКУ В ДОПИСІ

У непідписаному дописі про Табір СУМА ,,Нескорена Україна'' в Барабу, Віскансін, у ,,Свободі'' ч. 171, середа, 10-го серпня 1977 р., було подано, що я був ,,асистентом о. Романа Мірчука''. Заявляю, що ніяким асистентом о. Романа Мірчука я не був!

Проф. д-р Евген Петрівський

Болдер, Кольорадо

Богдан Певний

ЗАСУД — НИЩИТИ КОЗАЦЬКЕ БАРОККО

(1)

Ґеноцид — один із найжахливіших злочинів проти людства. Прологом до переведення політики тотального знищення народу є відібрати йому можливість піднестися з етнічно незформованої маси до національно свідомої спільноти. Перший етап цієї політики — це підстригти культуру народу до рівня побутовщини, позбавити її вищих культурних осягів.

В історії українського мистецтва піднесення з низин пересічности позначене блискучою сторінкою самобутніх творчих осягів стилево завершених у козацькому барокко другої половини ХУІІ і першої половини ХУІІІ сторіч. Тому й не диво, що вістря російської політики ґеноциду скероване проти здобутків козацького барокко — подивугідного символу відродження українського народу після сторіч лихоліття й руїни. Вражає тут не лише варварське нищення цвіту нашої культури з цинічною пляновістю чітко окреслених етапів — заборони, русифікації, руйнування та ,,наукової'' перебудови — але й наша пасивність, байдужість і мовчанка.

Чим, наприклад, можна пояснити, що українське мистецтвознавство може похвалитися лише скромними розвідками про одну з найсвітліших частин історії українського мистецтва? Маємо тільки спорадничі праці Дмитра Антоновича, Володимира Січинського, Стефана Таранущенка, Григорія Павлуцького та ще не багатьох інших. Чи ж не іронія долі є, що однією справді аналітичною студією про козацьке барокко є праця [illegible] написана російською мовою (,,Архи-[illegible] Украины ХУІІ-ХУІІІ веков'', Москва, [illegible] року).

Всенародне повстання 1648 року з блискучою перемогою козацьких військ і тріюмфальний в'їзд гетьмана Богдана Хмельницького в Київ 1649 року були небуденними подіями в нашій історії. Вони консеквентно вимагали від мистецтва небуденного відтворення. Тому й не диво, що здобуття Україною державної суверенности дало поштовх до нового піднесення українського мистецтва, паралельного лише мистецтву княжої доби.

Саме у той час (1580-1750) з розквіту Ренесансу зародився у Західній Европі стиль барокко (що по-італійському означає вибагливий або химерний), який замінив клясичні форми динамікою композиції та декоративною пишністю. Стиль барокко з його бажанням піднестися з буднів життя до сфери незбагнених високих переживань цілковито відповідав тодішнім настроям в Україні, але тут він набрав відмінних і своєрідних ознак.

У протилежність до прикмет західньо-европейського барокового стилю, де панувала перевага зовнішнього над внутрішнім і декоративні елементи відсували на другий плян конструкцію будови, в барокковій архітектурі України конструкція не лише затримала провідну ролю, але диктувала засади оздоблення, яке начебто підкреслювало форму, що була перенесена у камінь і цеглу з вікової спадщини українського дерев'яного будівництва. Як у дерев'яному будівництві, так і в українській барокковій мурованій архітектурі, передусім у трьохбанних і хрещатих у пляні п'ятибанних церквах, основною прикметою конструкції було розкриття простору вгору, завдяки використанню так званих ,,склепінь зі зломами'', що створювали багатоповерхові мальовничі верхи дерев'яних і мурованих храмів — вияву найвищих досягнень української барокової архітектури.

У переносному розумінні козацьке барокко своїм конструктивізмом близьке до критерій нової архітектури нашої сучасности, зокрема до теоретичних основ раціоналізму, архітектурного напрямку розробленого французьким архітектом Шарльом-Едуаром Жаннереом Ле Корбюзє, у якому підкреслюється особливу ролю конструктивних основ і функціонального призначення будови. Критеріям раціоналізму XX сторіччя можна протиставити синтезу самобутньости української барокової архітектури. Характеристичні риси її лежать у рівноправності усіх фасад будівлі, симетрії, пірамідальності загальної композиції, співвідношенні внутрішнього простору зі зовнішньою формою і у практичному цілеспрямованні об'ємно-плянової розв'язки. З цього погляду шедеврами українського козацького барокко відзначаються церква св. Юрія Видубицького манастиря біля Києва, побудована у 1696—1701 роках коштом стародубського полковника Михайла Миклашевського та церква Всіх Святих над Економічною брамою Києво-Печерської лаври фундації гетьмана Івана Мазепи збудована у 1696-98 роках. Звичайно українська бароккова архітектура не обмежувалась виключно до вище описаного типу будівництва. Окрема роля належить групі багатобанних церков прямокутних у своєму пляні, у яких можна розпізнати елементи творчого пероблення зразків будівель візантійського походження, а також західньої базилікової архітектури ренесансово-бароккової течії. Такими є, наприклад, Троїцький собор у Чернігові, збудований за проєктом архітекта Йогана Баптиста у 1679-95 роках, та цього ж архітекта Преображенський собор Мгарського манастиря, біля Лубень на Полтавщині, збудований в 1684—92 роках.

Усі будівлі козацького барокко вирізнювалися пластикою фасад, фронтонів та порталів, окрасами, ліпленнями з типовою для українського народного мистецтва барвистістю і декоративністю, такою як на вишивках, тканинах, різьбі, кераміці і хатньому настінному розписі.

Передвісником козацького барокко була поширена відбудова пошкоджених, а часто цілком зруйнованих церков. У Києві 1608 року завершено роботи у Кирилівській церкві, 1613-14 роках кінчається Успенська церква на Подолі, 1633 року реставрується Софійський собор, між 1638-55 роками Успенський собор Києво-Печерської лаври і так дальше.

Фактичну добу козацького барокко започатковують — церква св. Іллі у Суботові 1654 року, де був похований гетьман Богдан Хмельницький, та Михайлівська церква в Переяславі 1666 року.

У другій половині ХУІІІ сторіччя барокко в Україні, так як це було в Европі, набирає нових рис відомих як стиль рококо (від французького слова раковина). Монументальними спорудами стилю рококо в Україні є Андріївська церква в Києві 1747—1753 років, собор св. Юра у Львові 1745—1770 років та Успенський собор Почаївської лаври 1771—1791 років.

100 літ розвитку козацького барокко в Україні пов'язані з іменами найвидатніших державних мужів. Наприклад, усі гетьмани, починаючи від Богдана Хмельницького і кінчаючи Данилом Апостолом, були фундаторами та опікунами сьогодні неіснуючого манастиря у Гадячі, а Хмельницький зараховувався до його почесних ктиторів. Гетьман Іван Самойлович був фундатором Густинського, Мгарського і Полтавського Хрестовоздвиженського манастирів. Рихлівський манастир був родинним манастирем гетьмана Дем'яна Многогрішного. З усіх гетьманів вирізнялася меценатська діяльність гетьмана Івана Мазепи. Мистецтвознавець і історик Володимир Січинський стверджує, що всіх будов, фундованих гетьманом Іваном Мазепою, нараховують не менше 20 протягом 1687-1706 років. Себто припадає одна будова на кожний рік гетьманування Івана Мазепи. (В. Січинський ,,Історія українського мистецтва''. Ню Йорк, 1956 р.) Межигорський манастир біля Києва був під постійною опікою війська Запорізького, а особливо увагою запорізьких козаків втішалися Братський та Миколаївський манастирі у Києві. Церкву в Сорочинцях побудував гетьман Данило Апостол, а церкву св. Предтечі в Стародубі збудував гетьман Іван Скоропадський. Полковник Михайло Миклашевський, окрім вже згадуваної церкви св. Юрія у Видубицькому манастирі, побудував ще три церкви в Стародубі — Михайлівську, Миколаївську та Преображенську. Цей список можна продовжувати безконечно. Звичайно, розмах і самобутність українського козацького барокко ввесь час тривожила росіян. Вони застосовували проти нього всі доступні методи нищення — заборону, русифікацію, руйнування та останньо ,,наукову'' перебудову.

[Продовження буде]

Проф. Яр. Рудницький викладатиме в Монтреалі в осінньому семестрі 1977

В рамках позамісцевих („оф кампус"-овиx) імпрез Українського Католицького Університету (УКУ) й Українського Вільного Унівверситету (УВУ) відбудуться в днях 18 вересня, 23 жовтня, 27 листопада й 4 грудня 1977 р. виклади-семінарі проф. Яр. Рудницького в Монтреалі на такі теми: 1) „Підвищений курс-семінар української мови" (УКУ: в приміщеннях Приходства на Роземонті); 2) „Культури в контактах-конфліктах" (УВУ: в авдиторії Ваньє Бібліотеки; Лойоля кампус). Перші виклади відбудуться в неділю 18-го вересня: 3.30 по полудні в Лойоля; 6.30 вечора на Роземонті. Обидва курси будуть кредитовані для університетських студентів, а „вільні" (без іспитів і семінарних праць) для широкого громадянства. Реєстрація на цілий семестр буде після першої лекції 18 вересня 1977.

ГОЛОВНА УПРАВА з ВІДДІЛАМИ ТОВАРИСТВ ПРИХИЛЬНИКІВ УНР СХІДНІХ ШТАТІВ

має шану запросити усіх своїх Членів, Симпатиків та все Українське Громадянство на

„ОСІННЮ ЗУСТРІЧ-ПІКНІК"

яку вона влаштовує

в неділю, 25-го вересня 1977 р., о 12-ій год. дня в Українському Селі, в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

- Крім смачних страв, буде мистецька частина та багато виграш.
- Управа просить до численної участи.

За Головну Управу —
д-р Петро Клюк,
культ. освітній референт

Срібне весілля Ольги і Ярослава Дужих

Срібний ювілей подружнього життя Ольги і Ярослава Дужих відбувся 15-го липня ц. р. в залі Венеційського Клюбу у Медісон Гайтс, в сусідстві місця проживання Ювілятів, Воррену. Староста і старостина привітали їх хлібом і сіллю, по старому українському звичаю, а оркестра „Динамікс" заграла весільного марша, як тому 25 років.

Двадцятип'яти л і т н і й Ювілей влаштували діти: Андрій, студент третього року університету, Оля, студентка на третьому році фармації та Юрій, якому ще один рік до закінчення середньої школи, під патронатом отця ігумена ЧСВВ Інокентія Лотоцького, пароха церкви Непорочного Зачаття Пресвятої Діви Марії в Гемтремку та Ювілейного комітету, що його очолив директор Вищої Школи, Петро Стасів, і проводив незабутнім вечором. До Комітету входили друзі Ювілятів: Богдан Левицький, Степан Феденко, Текля Шаран і Юрій Юрків, з допомогою своїх дружин.

Першу промову виголосив найстарший син Дужих — Андрій. Він в імені сестри Олі і брата Юрія висловив вдячність своїм батькам-Ювілятам за те, що його виховали і дали напрям в життя. Потім голова Комітету покликав Юрія Юркова до відчитання писемних привітань і телеграм, надісланих Ювілятам. Найзворушливішим був лист від о. Петра Чавса, сьогодні найстаршого зі священиків, що перебував у Стемфорді, який із тієї нагоди надіслав Ювілятам свою книжку з присвятою. Гарне було також письмо привіту Пластової Старшини в Детройті та багато листів від осіб, що не змогли приїхати.

Від найближчої родини промовляла Тамара Куропась, донька недавно покійного мґра Михайла Дужого. Вона була на весіллі Ювілятів дружкою, разом із своїм батьком. З близької родини Ювілята на вечорі був старший брат, Володимир Дужий, який проживає у Віндзорі, Канада, та дружина покійного брата Михайла — Теофіля Дужа.

Багатьох із гостей репрезентували рівночасно організації, товариства та церковні установи, від яких вони складали привіти Ювілятам, в яких вони були активні, працювали і ще й посьогодні працюють. Вітали: д-р Іван Дутко від Комітету Батьків Вищої Школи, розповідаючи про молоді роки Ярослава Дужого в Перемишлі; Степан Юрків від УККА, південно-східнього Мічіґену та Микола Кавка від Організацій Визвольного Фронту. Михайло Томин згадав про заслуги Ювілята при організуванні спортового руху на терені Детройту. Зеновія Юрків привітала від Марійської Дружини при церкві св. Йосафата у місті Воррені. Були також представники Республіканської партії стейту Мічіґен, в якій ювіляти активні. На залі були приятелі-гості з Торонта Василь і Стефа Федоровичі зі сином.

Ця перша серія промов довела присутнім про великі заслуги Ювілятів перед українською громадою. Вони бо не тільки працюють, але й жертвують на церкву, Вищу Школу, Рідну Школу, Пласт, Патріярший Фонд та інші культурні цілі. Ювіляти причинилися також до видання книги „Служба Божа" з нотами та багато інших пожертв вони дали для нашого загалу.

По промовах і привітах прийшов заключний цикл.

Виступив представник Фонду Катедри Українознавства. Він представив присутнім великі заслуги Ювілятів для Українського Гарварду, відтак зупиняючись над листом від проф. О. Пріцака, зачитуючи його в цілості: „В тому одноразовому періоді, — писав проф. Пріцак, — повної наснаги двох творчих одиниць проходять найбільш важливі події людського життя: дозріла любов, мистецтво спільного пожиття та спільної дії, кристалізація обріїв та можливостей спільної творчости і, захованням повної індивідуальности обох партнерів, здобуття матеріяльної бази, становлення родини і, містерією родинного співжиття, та врешті, поєднання у гармонійній формі особистих діл із громадською активністю".

Богдан Левицький, член Комітету і близький друг Ювілята подав кілька характеристичних рис Ярослава Дужого.

Потім о. ігумен І. Лотоцький в теплих словах навів багато прикладів та порівнянь з історії та української літератури.

На закінчення говорив Ярослав Дужий. Він подякував дорогим своїм дітям, близьким друзям за присмні слова і всім, які прийшли звеличати цей пам'ятний вечір, щоб „Наші дороги, — говорив Ювілят, — схрещувались у послідовній праці, в користь нашого народу, нашої молоді, нашої церкви, нашої науки. Наша віра у краще майбутнє не сміє нас опускати, бо лише тверда віра допоможе нам завершити наші ідеали".

Отець Константин Височанський, парох церкви св. Йосафата закінчив присмний вечір молитвою, по якій відбулася забава і тривала довго, аж до півночі. На вечорі були ще отці Василіяни: о. Бернард Панчук та о. Тарас Прокопів.

Тепер дещо про родину Дужих. Ольга вчилася в семінарі ще у Львові, а на еміграції в Німеччині, в таборі на Фраймані, склала гімназійну матуру. В УТГІ студіювала фармацію. Приїхавши до Детройту при кінці 1949-го року, систематично включилася в о р г а н і з а ц і ю молоді „Пласт", де і дотепер безнастанно працює. Займає деякі пости в церковних зайняттях. До цього діла сприяє їй не тільки релігійність, але допомагає самаританська вдача. Ці самі прикмети спонукали її вступити до Фонду Катедри Українознавства, де й дотепер віддає свій вільний час цьому корисному ділі з великими успіхами.

Ярослав, наймолодший з дев'яти братів, які були відомими, як українські патріоти не тільки в окрузі Перемишля, але і далеко поза ним. Почав студії на ветеринарії, але війна перешкодила їх продовжувати. Доля кидає його до в'язниці в Монтелюпіху, в Кракові, а потім до концентраційного табору в гітлерівській тоді Німеччині. Добрий організатор, а ще кращий підприємець. У Детройті Ярослав хоча мусів дбати про своє підприємство, інтенсивно включився в громадську роботу. Разом з дружиною Ольгою вони найбільше своїх сил віддавали церкві та гуманним інституціям, як Батьківський комітет при Вищій Школі, а також жертвували своїм часом, працею, грішми та допомагали своїм організаційним хистом і знанням в багатьох інших товариствах. Однак на найбільш видному місці стоятиме бій за Український Гарвард, за здобуття фондів для забезпечення трьох катедр і вивінування Українського Наукового Інституту.

Окремою подією, яка заіснувала на цьому милому вечорі, можна назвати присвячену згадку про Український Гарвард, якого Ювіляти є великими звеличниками. На руки Ювілятів вплинуло з нагоди їхнього 25-літнього подружнього життя понад чотири тисячі долярів на Гарвард, який саме тепер в остаточній стадії довголітньої кампанії до завершення будови культурної амбасади поза межами поневоленої України.

Дарія Пісецька, інж. Іван Панчак та Анатоль Ромах працівники ФКУ в Детройті вручили дарунок Ювілятам, а за ними пішли інші учасники.

новидстахв

Із гідністю жертвенних аристократів закінчили своє перше двадцятьп'ятьліття подружжя Дужих.

Імпреза була бездоганною. Члени Комітету звернули пильну увагу на естетичність та етикету. На стінах висіли побільшені фотографії подій з життя Дужих. На головному столі зілюстровано історію їхніх пройдених 25 років. У восковій статуетці було оригінально вмуроване запрошення на вінчання з тому 25 років. Вечеря відбулася тихо, без зайвого руху завдяки молоденькому персоналові Клюбу, який обслуговував численну публіку. Музика дотримувалася клясичного тону.

Таких вечорів у нас мало.

Михайло Бажанський

ВПЛИВ ЕВРОКОМУНІЗМУ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

комуністів, чи їхні публікації.

Мадярські комуністи дуже обережно одобрюють еврокомунізм. „Традицією кожної партії є брати під увагу спеціяльні обставини кожної країни" — заявив нещодавно в інтерв'ю ватажок Мадярської комуністичної партії, Янош Кадар. „Ми навчилися того з нашого власного нещастя" — сказав він, натякаючи на мадярське повстання в 1956 р., і ми не забудемо того, чого ми навчилися".

У Мадярщині, від часу повстання, багато змінилося. За допомогою зручних компромісів, Кадар створив найбільш ліберальну форму комунізму в Східній Европі, що є найближчою до справді „національної дороги".

Маючи користь із таких компромісів для себе і для своєї країни, мадярські комуністичні ватажки не спішаться засуджувати европейських комуністів, які пробують робити те саме.

Цілком інакше поступають ватажки румунських комуністів. По двотижневій мовчанці після зудару Карільйя з Кремлем, румунські комуністи повторили своє становище, що кожна комуністична партія має право йти власним шляхом до комунізму. Не може бути „єдиної рецепти, примусового моделю, чи незмінного взору, що мають бути приписувані, чи накидувані іншим країнам чи народам" — писав партійний румунський часопис „Сціентея". А 31-го липня Енріко Карільйо відвідав румунського комуністичного ватажка, Ніколая Чаушеску.

Беручи під увагу релятивну незалежність Румунії у закордонних справах, можна було сподіватися, що Чаушеску буде підтримувати всіх комуністів, які пробують винайти незалежну від Москви лінію. Румунський комуністичний головач вже раніше часто підтримував домагання західньоевропейських комуністичних партій бути незалежними, отже теперішнє його становище не було несподіванкою.

Про становище болгарських комуністів відносно еврокомунізму на Заході не згадують: відомо бо, що вони є найвірнішими попутниками Москви, і виконують усі її накази без жадного спротиву.

Західні політичні коментатори пишуть, що підходи деяких сателітніх комуністичних ватажків до еврокомунізму, головним чином румунських, польських і мадярських, спричинюють великий ідеологічний клопіт Москві. Проте, кремлівські ватажки терпеливо це замовчують і не заводять з ними широкої дискусії на цю тему, щоб не почути від них остаточної відповіді, яка для Москви могла б бути не дуже приємною.

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. мґра Ярослава Яворського
складаємо 20.00 долярів
на Український Науковий Інститут при Гарвардському Університеті.
Ярослава і Осип ДЛЯБОГИ

ТОВАРИСТВО ПРИХИЛЬНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНЬОЇ РЕСПУБЛІКИ м. НЮАРКУ-ІРВІНҐТОНУ, Н. Дж.

з великим сумом повідомляє всіх Членів Товариства та все Українське Громадянство, що 5-го вересня 1977 року, несподівано, на 57-му році життя, відійшов від нас довголітній член Товариства Прихильників УНР, великий патріот і щедрий Жертводавець на Національні цілі —

св. п.
Мґр ЯРОСЛАВ ЯВОРСЬКИЙ

Тлінні Останки св. п. Я. Яворського спочивають в Українському Пантеоні — цвинтарі Української Православної Церкви св. Андрія Первозванного в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибитій Дружині, Синам і всій Родині висловлюємо наше сердечне співчуття.

Управа Товариства Прихильників Української Народньої Республіки
м. Нюарк-Ірвінґтон, Н. Дж.

Ділимось сумною вісткою, що ненадійно, відійшла у Вічність в Петербургу, Флорида, наша Найдорожча ДРУЖИНА і МАМА

бл. п.
ЛЯРИСА ШАТУН

нар. 26-го травня 1909 року в Україні.

ПОХОРОНИ відбудуться з похоронного заведення П. Яреми в Ню Йорку.

ПАНАХИДА — в середу, 14-го вересня 1977 р., о год. 6:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми, 129 Схід 7-ма вул., Ню Йорк, Н. Й.

ПОХОРОН — в четвер, 15-го вересня 1977 р., о год. 9-ій ранку, на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:
муж — ПЕТРО ШАТУН (ГОЛУБЕНКО)
сини:
МИКОЛА НАЗАРЕНКО з дружиною
АНАТОЛІЙ НАЗАРЕНКО
та Приятелі і Знайомі

Пластова Станиця в Пассейку, Н. Дж.

повідомляє ВШ. Батьків і Пластову Молодь, що

ПЛАСТОВІ ЗАЙНЯТТЯ

розпочинаються

в суботу, 17 вересня 1977 р., о год. 12:30 дня

Вписи дітей до новацтва і юнацтва принимається в УКРАЇНСЬКІЙ ЦЕНТРАЛІ, 240 Hope Ave., PASSAIC, N.J. кожної суботи, від год. 12:30-1:30 по пол., впродовж місяців ВЕРЕСНЯ і ЖОВТНЯ.

СТАНИЧНА СТАРШИНА *повідомляє, що*

Пластовий Сеніорат, Старше Пластунство і Юнацтво є зобов'язане взяти участь в

МАНІФЕСТАЦІЇ в День Оборони Прав України

в неділю, 18 вересня 1977 р. в Ню Йорку.

Організована збірка в пластових одностроях біля Української Централі о год. 10:30 ранку. Зголошуватись на автобус можна телефонічно (201) 279-0804.

СТАНИЧНА СТАРШИНА

Замість квітів на свіжу могилу нашої Дорогої Приятельки
бл. п. Марії Пасічняк
складають 25.00 долярів
на Український Науковий Інститут у Гарварді.
Александра і Роман ВОРОБКЕВИЧІ

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п.
ЯРОСЛАВИ з ОПАРІВСЬКИХ БАНДЕРИ

що померла 17-го липня 1977 р. в Торонті, Канада, складаємо на Пластовий Дім в Ню Йорку

Богдан Чапля	$20.00
Маркіян Клюфас	20.00
Разом	$40.00

та просять всіх Товаришів, що в рр. 1935/39 студіювали з Покійною на Львівській Політехніці, складати дальші пожертви на адресу: Bohdan Chapla, Eldred, N.Y. 12737.

СЛУЖБА БОЖА
за спокій її душі буде відправлена 19-го вересня 1977 року в Каплиці св. Василія Великого у Стемфорді, Конн.

ЗАКЛИК
Екзекутива Союзу Українок Америки

закликає своє Членство Округ Ню Йорку, Ню Джерзі та Нової Англії

взяти численну участь у

ВСЕНАРОДНІЙ МАНІФЕСТАЦІЇ в обороні прав людини

яка відбудеться

в неділю, 18-го вересня 1977 року.

Збірка о год. 12-ій дня (5-та Авеню, між 58-60 вул.). Початок год. 1-ша по пол.

Екзекутива СУА

В ТОРОНТІ ВІДНОВЛЕНО...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

де відбулася спільна перекуска та дружні розмови на союзові й громадські теми. Під час цієї зустрічі коротко промовив головний предсідник Йосип Лисогір, представивши приявних членів Головного Уряду УНСоюзу, а коротке слово про значення, ролю та пляни Канадської Канцелярії УНС на службі його членів виголосив Богдан Зорич.

В церемонії відкриття нових приміщень Канадської Канцелярії УНС взяли участь, крім головного предсідника Йосипа Лисогора, заступниця головного предсідника пані Марія Душник, головний секретар Володимир Сохан, головний касир пані Уляна Дячук, головний організатор Степан Гавриш, головний контролер о. Іван головні контролери мгр Іван Геврик, о. Іван Ващук, головні радні Василь Дідюк і пані Текля Мороз, почесний член Головного Уряду пані Марія Демидчук-Чучман і ред. А. Драган, а між почесними гостями, крім секретарів і урядовців місцевих Відділів УНС, — були о. д-р Стасів, представник УНО мгр Мастикаш, репрезентанти місцевих радіопрограм „Пісня України" і „Прометей", письменник і автор зданої вже до друку книги про УНСоюз п. Улас Самчук з дружиною та ряд інших.

Церемонією відкриття нових приміщень Канадської Канцелярії УНС попередило коротке засідання Головного Екзекутивного Комітету.

Торонтонська Округа...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ка і пані Теклю Мороз — головних радних та пані Марію Демидчук-Чучман, почесну членкиню Головного Уряду.

Про загальні союзові справи говорив головний предсідник Йосип Лисогір, який вичерпно інформував про працю УНС у всіх його ділянках, при чому звернув увагу на стабільну фінансову господарку УНСоюзу. Він заторкнув справу Української Будівлі, при чому згадав, що, винайнявши усі поверхи, будівля вже дає приходи, якими сплачується задовження, затягнене на її будову. Говорячи про будівлю, згадав також і про „Боргові Забов'язання", при чому підкреслив їхнє позитивне явище, а як доказ навів, що члени вже вложили на конто цих позичок понад чотири з половиною мільйона долярів, і є надія, що ті позички перейдуть і п'ять мільйонів долярів. Союзівка, за його словами, мала один з найкращих років як щодо фреквенції гостей, так і загальних фінансових оборотів. Він також обширно повідомив про будову коштом УНС пам'ятника для о. Нестора Дмитрова в Давфіні, де о. Дмитрів 80 років тому (1897) відслужив першу українську католицьку Богослужбу.

Головний директор для Канади сен. Павло Юзик доповнив звідомлення головного предсідника Й. Лисогора про будову пам'ятника о. Дмитрова своїми спостереженнями, а відтак заторкнув організаційні справи цілости Канади. Він висловив надію, що відновлення Канадської Канцелярії буде стимулом до успішної організаційної праці, а головно тепер, в передконвенційному році, коли багато союзовців плянує бути делегатами на слідуючу 28 Конвенцію УНСоюзу.

Головний організатор Степан Гавриш говорив про організаційну ділянку УНСоюзу в цілості, а відтак згадав про працю усіх 4-ох Округ Канади, звертаючи окрему увагу на Округу Торонта. За його словами, секретарі й відділові урядовці цього року мають кращий успіх в організованні нових членів, ніж це було в останніх двох роках. По кінець серпня вже є придбаних 2.077 нових членів, забезпечених на суму 5.197.000 долярів. Цей успіх є запорукою — казав Степан Гавриш — для того, що в цьому передконвенційному році союзовці, секретарі, а, головно, кондидати на делегатів, придбають 5.000 нових членів, забезпечених на 10.000.000 долярів. Він закликав канадських відділових урядовців-секретарів, а головно з Округи Торонто, завернути „колесо історії" тієї Округи до років 1967-68, коли ця сама одна Округа приєднувала по 500 членів річно, а тепер за 8 місяців заледве має придбаних 63 члени.

Зчерги головний секретар Володимир Сохан інформував присутніх про нові кляси забезпечення, які впроваджує УНСоюз. Нові кляси дадуть велику можливість секретарям здобувати більше нових членів. Він також закликав присутніх союзовців до посиленої організаційної праці. Відтак, до слова були запрошені мгр Іван Геврик — голова Контрольної Комісії, о. Іван Ващук, член Контрольної Комісії, Василь Дідюк і Текля Мороз — головні радні і Марія Демидчук-Чучман. Усі промовці годилися з цим фактом, що останньо Канада не дописала в приєднуванні нових членів, але тепер, коли відновлено Канадську Канцелярію, яку очолює Богдан Зорич, вважають, що організаційна праця поправиться та що організаційні квоти усіх Округ будуть виконані. При тому Текля Мороз інформувала, що в Едмонтоні при її допомозі заложено новий Відділ УНСоюзу, патроном якого основоположники обрали ген. Тараса Чупринку.

По доповідях членів Головного Уряду, присутні ставили запити членам Екзекутивного Комітету, а відтак відбулася дискусія, в якій взяли участь: Василь Шаран, Петро Крутиголова, Яків Бурій, інж. Роман Горнич, Микола Хомин, проф. Ілля Курман, Семен Левицький, Карпо Чорномаз і Микола Мота. Вичерпну відповідь дискутанти одержали від членів Екзекутивного Комітету: Йосипа Лисогора, сен. Павла Юзика, Володимира Сохана і Степана Гавриша.

Перед закриттям нарад, в яких взяло участь понад 40 осіб, голова Округи Богдан Зорич в заключному слові висловив задоволення і радість з приводу відбуття так будуючих нарад, які будуть і стимулом до успішної організаційної праці. Він запевнив присутніх відділових урядовців, що буде з ними в контакті, а членів Екзекутивного Комітету, зокрема головного організатора Степана Гавриша, що до кінця передконвенційного року квота Торонтонської Округи буде виконана на 100 відсотків. Наради закінчив подякою усім за участь, а відтак запросив на перекуску, яку приготовили пані — дружини союзових секретарів.

ПРО ПСИХІЯТРІЮ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Ваша делеґація згідна з цією резолюцією?

Відповідь: Ні, з цією резолюцією наша делеґація не може бути згідна тому, що всі ці обвинувачення не мають нічого загального з тим підходом до хворих, з тим відношенням до хворих, з цією діягностикою, яка у нас є. Абсолютно. Тому з тою резолюцією, другою, то... я уважаю так, що наша делеґація не може бути... згідна.

Питання: Сьогодні, на пресконференції проф. Бабаян заявив, що в Совєтському Союзі, за цілу історію психіятрії, не було жадного надужиття. Але тут є багато серйозних обвинувачень супроти Совєтського Союзу. Чи не добре було б мати Комісію, поставлену, створену Світовим Конгресом, яка об'єктивно розглянула б усі ці обвинувачення?

Відповідь: Сьогодні проф. Бабаян і наш керівник делеґації доктор Дмитро Дмитрович (Венедіктов) цілком ясно і зрозуміло виразили думку про те, що ці звинувачення не можуть бути абсолютно прийняті тому, що таких випадків у нас абсолютно не буває. Ну, я особисто багато років працюю, 31 рік працюю в психіятрії і маю справу з різними хворими і запрошуюсь не раз на експертизу в складних випадках, клінічних... абсолютно ніколи бути такого не може... Ми взагалі не розуміємо, чому то мусить бути так. І сьогодні на пресконференції досить, так детально, про те докладалось і про окремі випадки... ну, які дійсно з клінічної точки зору вони абсолютно являються хворими людьми і такого випадку... я власне оскільки працюю... щоби був такий випадок... що людину здорову посадили в лікарню, то такого бути абсолютно не може, я то відвожу цілком. То не мислимо навіть, то з такої... з погляду, ну, гуманності, з погляду клініки, з погляду науки, з погляду всього того... то того абсолютно не може бути. І такого не буває в практиці. І навіть оці випадки, які отут приводяться, про деякі я знаю. Я сьогодні, я от того Глузмана бачила, фотографію, і то таке, то якесь... Я не розумію, що то просто бажання якось все те спакостити, на все то навести якісь... не... от, то тільки так... Тому, що я то інакше не оцінюю... не можу розуміти... І мене навіть дивує, значно, як то може бути такий підхід, саме, от, з такого боку до того. То не може бути. І сьогодні, мені здається, там цілком ясно, для кореспондентів було заявлено про те, що якщо буде Комісія така — зі спеціялістів-психіятрів... А то вже було пару років тому назад... Я, якраз, теж на тому симпозіюмі була, в Єревані, Тбілісі, я знаю про те. Якщо будуть спеціялісти цікавитись тим, то їм, звичайно, абсолютно повний доступ до того буде. І тоді так було — що хотіли, скільки хотіли, дивились вони... дивились на тих людей, на ті історії хвороби, на ту документацію... все було, так от. Так, що я думаю, що тільки з наукової сторони і тільки зі сторони такої... якщо то будуть психіятри-спеціялісти, а не люди яким не вигідно для того, щоби якось порушити зв'язки, якось не допустити до тих зв'язків, контактів, більш таких наукових, близьких до взаєморозуміння... тільки такі беруть собі те для озброєння... інакше не можна, не можливо те зрозуміти. Я то так оцінюю, так то розумію. Я великий досвід маю в тій роботі вже, багато років, все життя я на Україні прожила, і все життя працюю на Україні... І той Глузман (з усмішкою) то мене сьогодні також здивував. Я подивилась на нього: ну, що то є, як він може виступати, як він може судити про те. Він не може судити тому, що він абсолютно не підготовлений психіятр, абсолютно. Може він і думав бути психіятром, може він щось і починав, я не знаю, ну взагалі, не відомо... я прийду в Київ і обов'язково то виясню. Я всіх запитаю, де від був і хто він такий і як це так, і як то могло бути так і тим більше, якщо би було дійсно так, то його би в лікарню помістили. Ну він же не є в лікарні? І не був в лікарні, фактично. Як він може судити про те все.

Питання: Чи Ви в Україні були обзнайомлені з цими матеріялами, що тут роздаються? Наприклад, матеріяли про Глузмана, про Плахотнюка, про Плюща, Григоренка, Йосипа Терелю, і т.д.?

Відповідь: Про деяких я чула на Україні, взагалі. Но про Григоренка, так я знала. Про Йосипа Терелю я тут... Ну Йосип Тереля, мені здається, не мав ніякого відношення до психіятрії?

Питання: Він сидить в психіятрічнім шпиталі.

Відповідь: Зараз? Де?

Питання: У Вінниці.

Відповідь: У Вінниці?

Голос сусіда Даниленко: У Вінніце? Тєрєля?

Питання: Ага.

Відповідь: Я того не знаю. Вінницю, якраз, я теж знаю. Я зможу то... мені легко буде вияснити.

Питання: Я Вам передам матеріяли, ми маємо.

Голос сусіда Даниленко: Приєдим, узнаєм!

Питання: Може ще хтось, крім Григоренка, Вам відомий.

Відповідь: Ні, ні, більш мені ніхто не відомий по Україні... Про Глузмана я тільки от тут дізналася.

Питання:... А потім — ще щодо другої резолюції: В другій резолюції є передбачено, що ця Комісія буде назначена Світовою Психіятричною Асоціяцією. До неї будуть належати найкраще вишколені, найбільш об'єктивні психіятри. І чи не було б це в користь Совєтського Союзу, щоб нарешті поставити кінець цим, як Ви кажете, „безґрунтовним обвинуваченням", щоби така Комісія, на яку згодяться всі психіятри світу, винесла вирок про це. Замість щоби мати ад гок комісії, які приїжджають, а потім їхні твердження не є прийняті на Заході, бо уважається, що ці комісії не мали доступу до тих матеріялів, до яких повинні були мати доступ.

Відповідь: Ну, сьогодні ми з Вами чули недвозначно, що якщо то буде Комісія спеціялістів-психіятрів, то буде абсолютний доступ до всього того. То було б найкраще порозуміння... професіональне, на рівні високому професіональному, і я думаю, що то було би корисно саме так вирішувати питання, на професіональному рівні, не відводити зовсім інші всякі, які можуть бути предвзяті... не зовсім зрозумілі... з боку радянських психіятрів. Я думаю, що то було б так найбільш доцільно. І так воно було сьогодні сказано...

Питання: А третя резолюція є поставлена Англійською Асоціяцією, і вона вимагає, щоби Світовий Конгрес осудив Совєтський Союз за надужиття психіятрії в політичних справах і для політичних цілей. Я певний, що Ваша делеґація з цим, з цією резолюцією не погоджується. Як Ви думаєте, чи ця резолюція має шанси пройти нині увечорі, чи ні?

Відповідь: Відносно шансів я не можу сказати, як то буде все, ну, я уважаю, що справедливі психіятри і дійсно психіятри гуманні абсолютно вони ніколи не підтримають такої резолюції, я так думаю.

Питання: Дякую. Нині вечором будемо знати, який є результат голосування (в результаті голосування Совєтський Союз був осуджений вислідом голосування 88-90). Тепер я б хотів поставити кілька загальних питань про психіятрію в Україні.

Відповідь: Прошу ...

Питання: Чи українські психіятри мають свою окрему асоціяцію? Чи вони безпосередньо входять до Всесоюзної Асоціяції Психіятрів?

Відповідь: На Україні є своя Асоціяція. Вона називається — Товариство, Республіканське Українське Товариство, разом з невропатологами. То так традиційно, давно у нас в Радянському Союзі. В Києві якраз керує цією Асоціяцією, цим Товариством невропатолог тому, що у нас так — разом невропатологи і психіятри. У нас у Львові є обласне Товариство, яким керую я, значить теж невропатологи і психіятри. Но я психіятр. Я являюсь головою того Товариства. Товариства обласні об'єднуються в Українське Товариство республіканське. Кожна республіка має своє. Республіканські об'єднуються Товариством Всесоюзним. І з'їзди є, як вищий орган. Наукові з'їзди. А товариства обласні — вони провадять засідання наукові, заслуховують дисертаційні роботи і демонструють важких, в діягностичному відношенні, хворих, розбирають їх, приймають активну участь в організаційній роботі, в практичній, допомагають практично лікарям в лікуванні. То є наукові товариства, які безпосередньо можуть входити до керівництва Союзного чи Республіканського товариства.

Питання: Чи Ваше Товариство має журнал, свій орган, в якім друкуються статті психіятрів в українській мові?

Відповідь: В українській мові не видається, і Україна не має свого журналу, і ніяка республіка не має, на жаль. А є тільки загальносоюзний журнал невропатології і психіятрії ім. Корсакова, в якій неважко подати роботу. Крім того, є інші журнали — психофармакологія, фармакологічні журнали. По-російськи на Україні випускається журнал „Врачебное дело" — „Лікарська справа", де друкуються роботи українських психіятрів.

Питання: Скільки менш більш психіятрів належить до цієї Української Асоціяції?

Відповідь: Ну, я так думаю, що напевно десь так 8 тисяч, може... ну, абсолютного числа я не знаю. Кількість психіятрів на — кількість хворих... від того штати залежать, як розподіляються психіятри в лікарнях і в нелікарняній, диспенсерській службі.

Питання: А меншбільш скільки є психіятричних шпиталів в Україні? Чи кожна область має свій психіятричний шпиталь?

Відповідь: Так. Кожна область має свій окремий шпиталь. Вона, та лікарня іменується обласною. Крім того, кожна область має обласний диспенсер, психічно-неврологічний, амбулаторію і міський диспенсер. Крім того, великі міста, районові, мають районні диспенсери, які обслуговують свої райони міста, а менші міста і сільські райони, кожен має психіятра. Кожна районна лікарня має психіятра у себе, кабінет психіятричний...

Питання: Чи в Україні є два типи шпиталів — так зв. спеціяльні і звичайні?

Відповідь: На Україні є звичайні лікарі в кожному обласному центрі. Як мені відомо, на Україні — одна, в Дніпропетровську, є лікарня спеціяльна, де знаходяться такі хворі, які являються особливо небезпечні.

Питання: Чи Ви могли б пояснити, які хворі являються в однім типі шпиталів, а які в іншому?

Відповідь: Так. Ну, так. Я уважаю, що там особливо небезпечні хворі, які вбивство мають і повторні особливо. Туди направляють таких хворих, які мають нахил до вбивства.. втікали з лікарні не раз... зі звичайної лікарні, от направляють туди на якийсь строк...

Питання: В звичайних лікарнях знаходяться такі хворі, які не вчинили злочину, тільки які мають тенденцію. Чи існує небезпека, що вони вчинять злочин?

Відповідь: Ну, перше... Вони звичайні хворі по клінічним показанням. Вони.. можуть... в залежності від того, як змінюється стан у хворого, то кожен може потенціяльно... в усякому разі, може зробити. Но їх не направляють. А вже після злочину вчиненого, якщо така хвороба далі... напруження, емоціональність, то тоді комісія, звичайно, вирішує про перенаправлення такого хворого до спеціяльного шпиталю.

Питання: А... ще в зв'язку з причинами, за які люди попадають в шпиталі: чи Вам відомо, що за такі злочини, як пропагування непопулярних ідей, чи державою неприйнятих ідей, пропагування чи поширення критики совєтського ладу, писання листа, критикуючи совєтську владу до депутата чи прим'єра держави... чи це може бути причиною посадження когось до спеціяльного психіятричного шпиталю?

Відповідь: В ніякому разі. То не може бути причиною. Таких людей, такими людьми займаються відповідні органи, якщо вони дійсно являють собою якусь небезпеку для держави, то ними займаються ті, кому ними положено займатись. То не є вихід, щоби їх в шпиталь посадити. А далі що?

Питання: Чи в Совєтському Союзі уважають, що інакшедумаючі люди, які не приймають комуністичну ідеологію, є небезпечні державі, чи комуністичній владі?

Відповідь: Абсолютно такої думки не існує. В кінці кінців думки ще не є дії, поперше, і подруге — кожен, власне, може думати, то, що йому завгодно, то не є признака хвороби. По тій причині абсолютно до шпиталю не кладуть хворих. То ніхто не може того зробити.

Питання: А чи висловлення своєї думки, публікування своєї думки, чи написання думки і поширення її між приятелями, чи це вже є дія, яка може пошкодити державі?

Відповідь: Ну, тих справ я менше можу торкатись тому, що мені в житті не приходилось з тим мати справу. Що такі люди НЕ являються хворими, не завжди являються хворими, а для того, щоб людина була госпіталізована до шпиталю — мусять бути признаки хвороби ще інші, крім тих думок, про які зараз Ви ведете мову. І тому, то є дві лінії, які зовсім нічого загального між собою не мають. Якщо та людина висловлює такі думки і вона має признаки хвороби дійсно, то встановлюється з родичами, близькими і самим хворим... і спостереження над ним... Ну, при хворобі то може бути, то інша справа. Но самі по собі такі думки або таке, то не має ніякого відношення до психіятрії у нас абсолютно...Такі люди не уважаються хворими, чому вони мають уважатись хворими?

Питання: Дякую.

ВІДКРИТТЯ...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

Група української молоді з Буенос Айресу, які взяли участь у відкритті пам'ятника Тарасові Шевченкові в Апостолєс.

ґацій, загально понад 600 осіб. Продовжувалися привіти та вислови признання для Комітету і всієї української громади в Місіонес, що так величаво відзначила 80-літній ювілей свого поселення.

Вечером о годині 8-ій в забудуваннях згаданої вже фірми, де може поміститися 4 тисячі глядачів, відбувся величавий фестиваль українського фолкльорного мистецтва, обширну програму якого виконали: Капеля Бандуристів ім. Тараса Шевченка Філії „Просвіти" в Ляважоль та музичновокальний і балетний ансамблі Філії „Просвіти" з Беріссо. Всі вони приїхали з провінції Буенос Айресу і їх успішні виступи — кількатисячна публіка сприймала оваційними оплесками. Програма фестивалю складалася з трьох частин, разом 28 точок. Капеля Бандуристів виступала під проводом капельмайстра Василя Качурака, музичний ансамбль під управою Д. Цюпера і балет під проводом К. Горішного. Окремо виступав з баритиновим сольо сумівець Євген Патинок, а культурно-освітній референт Капелі, Володимир Каплун, прорецитував написану ним поему „Вісімдесятиліття українського поселення в Місіонес", за яку голова Комітету п. Михаленко висловив йому прилюдну подяку.

На фестивалі були присутні: губернатор провінції Місіонес, інтендент міста Апостолєс та інші представники влади, оба наші Владики, Андрій і Єфрем, все наше духовенство та численні делеґації, які з великим задоволенням та признанням сприймали поодинокі точки програми.

ТАРЗАН, Ч. 7819. Цікава розмова

Чи не чув ти якогось звуку?

В цих джунглях мені завжди щось причувається...

...Але я ніколи нічого не бачу!... Тільки хіба той гелікоптер, що недавно перелетів над нами!

Тому власне наш провідник і підшукав це місце для здійснення нашого „Великого пляну"!